

Carolien Oostveen

Aanspreken van **eigen** kunstenarschap Een bijdrage aan een **minor** voor de **CHE**

Februari 2015,
Hallo Jelle,

We hebben elkaar 3 weken geleden gesproken over jouw wens voor een minor bij de Christelijke Hogeschool Ede en over het Lectoraat Kunst en Professionalisering. Wat mij betreft een boeiend gesprek, dat smaakte naar meer. Toen wist ik niet zo goed wat ik je bieden kon. We zouden het eens laten bezinken en er op terug komen. Dat doe ik dan ook bij deze.

Er is een aantal zaken dat ik bijzonder vind en dat bij me blijft hangen: jouw persoonlijke verhaal en hoe de kunst je meer vrijheid in werken bracht. Je richt je in de minor op de kunstenaar van de 21^e eeuw. Deze biedt ons een heel eigen ervaring, vrijheid, vrije ruimte. Dat heb je in je eigen schilderpraktijk ook zo ervaren. Je missie is om studenten van Christelijke Hogeschool Ede (CHE) iets van die vrijheid door de kunst te laten ervaren. De opzet van de minor is nu beschouwend van aard, door middel van het

bezoeken van ateliers, het bekijken van tv-uitzendingen/documentaires en daarnaast het reflecteren van de student daarop. Het is een 7 weken programma dat in grote lijnen staat. We hebben gesproken over de vraag of studenten ook iets kunnen maken. Binnen het lectoraat Kunst en Professionalisering gaat het, naast vertellen, spelen en delen/openbaar maken, ook over maken. Maken in de kleinste zin van het woord of in de breedste definitie. Het hoeft niet perse kunst te zijn. Je vroeg je af of jullie studentenpopulatie dat wil/aankan: een uitnodiging tot maken.

De 21ste Eeuw vraagt om kunstenaars *Broedplaatsen van innovatie*

In deze minor word je geprikkeld de kunstenaar en ontwerper in jezelf wakker te maken. Je wordt uitgedaagd om op het snijvlak van kunst en sociale innovatie in beweging te komen. Laat je raken door schoonheid, kunst en natuur. Door innovaties die van betekenis zijn. Kom in beweging om te ontwerpen wat er nog niet is.

We leven in een tijd waarin oude zekerheden verdwijnen. In plaats van af te wachten wat ons gaat overkomen, borrelt het overal van de initiatieven om de leef- en werkomgeving opnieuw vorm te geven. Ga zelf ook aan de slag met de opdracht die God aan Adam & Eva gaf: "bewerk de aarde, maak er iets moois van!"

Studenten worden uitgedaagd mede vorm te geven aan de wereld van morgen. Door allereerst op een andere manier naar de huidige wereld te kijken, zich te laten raken, wakker gemaakt te worden. Deze ervaringen worden meegenomen in coaching, waar zij hierop bevraagd worden (niet om te

Zo startte ik een mail naar aanleiding van een kennismakingsgesprek met Jelle Terpstra, docent op de CHE, die een nieuwe verbredende minor, een keuze vak wilde ontwikkelen. Voor studenten van de CHE, maar ook van andere hogescholen, die geprikkeld willen worden voor het (eigen) kunstenaarschap. Jelle heeft het in eerste instantie op de volgende manier geformuleerd.

censureren, maar om er taal voor te vinden). In 'broedplaatsbijeenkomsten', waar ook externen aan meedoen, verwerkt de student zijn idealen, dromen, kunstzinnige ideeën, talenten in een gezamenlijk design.

- Actieve participatie en zich laten raken door kunst
- Lef ontwikkelen om af te wijken van de standaard en het vertrouwde (de betekenis van kunst voor de professional)
- Actief 'broeden' en ontwerpen in samenspraak met anderen (medestudenten, alumni, vertegenwoordigers uit Foodvalley en andere culturen)
- Hanteren van paradoxen en complexiteit als uitdaging.
- Innovatief en creatief vermogen benutten van jezelf, de ander en de samenleving
- Reflecteren op cultuurmandaat als christen in de 21e eeuw
- Reflecteren op je rol in de samenleving in transitie

Het idee van het maken stond op dat moment nog niet op Jelle's agenda. Het betrof veel meer het design-thinking of concept-denken. Hij schreef "ons denken verschuift naar analytisch naar concept-denken. Het conceptuele tijdperk, waarin we nu zijn beland, gaat om combinaties leggen tussen je linker- en rechterhersenhelft. Beide zijn nodig om te komen tot de juiste context om betekenis te kunnen geven aan dingen. Met concept-denken activeren we andere delen van de hersenen. Daarmee dragen we effectievere oplossingen aan voor de ingewikkelde problemen van vandaag (Van Wulfen 2015).¹

Hij noemt het verlangen om de studenten los te laten komen van de gebruikelijke, in mijn woorden brave en nette, CHE mentaliteit. Er wordt normaal gesproken niet veel geëxperimenteerd, uitgeprobeerd, anders gedaan. Wat vervolgvragen oproept als: hoe zorg je daarvoor en wat is er dan nodig in de lessen?

Een van de uitgangspunten is dat Jelle in de opbouw van de minor het idee heeft om de studenten veel te laten ervaren, ze veel informatie te laten vergaren, kunst te laten zien, verhalen te laten horen etc. etc. Kortom divergeren. Daarna wil hij de studenten met al die kennis en ervaring los laten en dan niet vertellen hoe te convergeren naar een eindopdracht, dus niet perse te beschrijven wat ze moeten afleveren, wat het resultaat moet zijn. Het open te laten.

Ik vind dat een spannend en prettig gegeven. Op deze manier mag de verantwoordelijkheid om de kunstenaar in jezelf aan te spreken echt op ieders eigen manier gebeuren. Er is vrijheid binnen het speelveld van deze minor.

Aan het vergaren van alle ervaringen ontbrak het volgens mij aan het makerschap. Bestaat de kunstenaar niet bij de gratie van het feit dat hij een artefact of kunstwerk aflevert in welke vorm dan ook? Aangezien Muzische Professionalisering juist het maken, of zelfs het 'denken door te maken' als essentieel element van professionalisering naar voren haalt, wilde ik graag (vanuit het lectoraat) een bijdrage leveren aan de ontwikkeling en uitvoering van deze minor door dit laatste aan te wakkeren. Kunnen we, en dat is het onderzoek, door deze bijdrage de studenten los laten komen van het gebruikelijke?

¹ Wulfen, G. van. (2015) *De Innovatie Expeditie, een visuele reisgids naar nieuwe diensten en producten*. Uitgeverij Van Duuren Management

Opzet van minor

De minor is opgebouwd uit 5 leerlijnen, waarbij de student op hele verschillende manieren met kunst en innovatie kennismaakt. De conceptuele lijn biedt een serie hoorcolleges met achterliggende visies en theorieën. Een tweede leerlijn gaat over ondernemerschap waarin praktijkverhalen van kunstenaars en ontwerpers klinken. De derde leerlijn betreft (door de student zelf georganiseerde) bezoeken aan musea of voorstellingen en werkplaatsen. Hier wordt de kunst ervaren (zien en geraakt worden). Het verzamelen van alle informatie in de verschillende leerlijnen, dus zowel ervaringen, als gelezen theorie, als gerichte programma's die men op tv gezien heeft worden verwerkt in een blog. Deze lijn wordt het 'thuis werken' genoemd. De laatste leerlijn is gericht op het innoverend vermogen, het heeft de vorm van een coachingstraject, waarin de student uitgedaagd wordt om de comfortzone los te laten, en meer het experiment en de innovatie op te zoeken.

Om de koppeling te maken van alles wat ervaren wordt naar de eigen praktijk en professie wordt elke student gevraagd om een maatschappelijk vraagstuk te kiezen passend bij zijn a.s. professie dat hij vanaf de start meeneemt. Het doel is niet om perse een mogelijk antwoord te vinden op dit vraagstuk. Het is meer een leidraad om het geleerde en datgene wat wordt ervaren te kunnen vertalen naar eigen werk.

Wat ontwikkelen we samen?

Het coaching traject, de laatst genoemde leerlijn, ontwikkelen we met elkaar. Het past om vanuit het onderzoeksprogramma Muzische Professionalisering samen een (deel van een) nieuw vak te ontwerpen. We gebruiken de kunst, of breder 'het muzische', als bron om vanuit te werken door het:

- delen van bronnen die inspireren
- werken met theatrale werk- en gespreksvormen
- het tastbaar 'maken' van vormen van reflectie
- samenwerken over grenzen van disciplines heen
- openbaar en publiek maken hoe we werken

Samen zochten we naar vormen die in elke bijeenkomst de student uit zijn comfortzone zou halen, waarbij hij iets nieuws zou ontmoeten.

Hoe beoordeel je het experiment van de student?

De beoordeling van deze minor bestaat, naast de gebruikelijke aanwezigheidsplicht, uit verschillende onderdelen. Allereerst is dat het bijhouden van een blog. Het muzische principe van openbaar maken en delen sluit hier goed bij aan. Het idee is dat elke student zijn ervaringen, overpeinzingen rondom het kunstenaarschap in het algemeen en zijn eigen kunstenaarschap in het bijzonder toont. Men wordt uitgenodigd om in ieder geval aan twee studenten in de klas en twee docenten hun blogs te tonen.

Ten tweede eindigt dit vak met het doen van een kunst-performance. Aangezien de student het gebruik van PowerPoint en Prezi goed kent, dagen we ze uit om nu iets anders te doen. Een zogenaamde performance, waarbij ze hun maatschappelijke vraagstuk koppelen aan hun eigen kunst/kunstenaars-ontdekkingen van de weken ervoor.

Als laatste vragen we ze een verslag te schrijven over de ontwikkeling van eigen kunstenaarschap en een reflectie op het gekozen maatschappelijke vraagstuk en de hernieuwde kijk hierop of vraag hierover. Het is eigenlijk de onderlegger bij hun performance.

Wat kun je verwachten: of denk en doe eens anders! De Kennismakingsbijeenkomst

In een grote kring, in een te klein lokaal zitten 24 derde en vierdejaars van allerlei studies binnen en buiten de CHE. Jelle vertelt nogmaals hoe de opbouw is van deze minor en wat mijn rol is. Ik stel mij voor aan de hand van mijn studies: kunstacademie, trainersopleiding, pedagogiek. En over het waarom van die keuzes. Dat het kunstenaarschap balans brengt in het gevende en dienende trainersvak.

Ik vertel ze wat ik hen graag wil bieden: anders kijken, anders horen, anders doen en dat ik ze zal uitdagen tot het doen van een performance, zonder PowerPoint, aan het einde van deze lessenserie.

"hoe weet u dan dat ik een voldoende krijg?"

Ik grinnik om deze vraag en leg uit dat ik komende weken allerlei voorbeelden zal geven of aanleidingen van waaruit je een performance kan maken. Ik begrijp de vraag direct, we zijn met zijn allen in een nieuw speelveld, waar de regels anders en voor hen nu nog onbekend zijn. Waar moet ik aan voldoen? Wat is de maatstaf? Het zijn vragen waar we op dit moment nog niet veel antwoord op hebben.

We vragen ze terug te blikken op de eerste week, wat ze gehoord en gezien hebben in het college en het gesprek met de eerste kunstenaars. Zeven minuten krijgen ze de ruimte om alles vooral associatief te schrijven. In kleine groepjes lezen ze de geschreven teksten voor. Er is daarna een tweede ronde om te reageren op datgene wat één van hen voorgelezen heeft. Met dit citaat als uitgangspunt krijgen ze de ruimte daar weer associatief op te schrijven. Wie citeer jij uit deze groep? En schrijf daar op door.

Ik vraag ze te eindigen met een vraag.

Ook nu lezen ze weer voor aan elkaar.

Samen kiezen ze een van de vragen uit.

Die gaat beantwoord worden door de anderen in de groep met een onverwachte metafoor. In het oor van een ieder fluisteren Jelle en ik objecten, natuurverschijnselen, publieke figuren als antwoord op de vraag. Men associeert op de metafoor en de vraag, er worden weer stukjes geschreven.

Als iedereen klaar is met het beschrijven van het associatieve, metaforische antwoord op de gestelde vraag is er nog 1 laatste extra uitnodiging: geef het antwoord anders dan je normaal zou doen. Spreek het luid uit, als je zacht spreekt, doe het liggend, achterstevoren. Doe het anders.

Doe dat maar eens even: gaan zitten en gewoon schrijven. Bewust nadenken uitzetten en losgaan op papier. Ik had niet verwacht dat ik dit zo'n bevrijdende ervaring zou vinden. Ik vond het leuk om te doen en interessant te ontdekken hoe ontzettend

gemakkelijk reflecteren mij afgaat. Als hulpverlener is dat uiteraard een enorm belangrijke kwaliteit om te bezitten, maar als ik mijn stuk teruglees van de les dan is het echt frappant hoe dicht het verhaal, mijn associatie, bij mezelf ligt.
(Op een blog van een studente)

Het idee van deze kennismaking en coachingsessie is om te vertellen en te spelen. Kleine talige oefeningen, dicht bij henzelf in kleine groepjes. Durf ik voor te lezen wat ik schrijf, voor jou die nog onbekend aan mij is. In drie rondes steeds meer durven, meer associatie, meer impuls volgen, altijd veilig in het schrijven op papier.

Tot de laatste stap waarin je, nog steeds in kleine groep, iets geeft aan die student met die vraag, op een andere manier. Sommigen doen voorzichtig, anderen durven meer. Een kleine performance, de eerste.

Achteraf komt er een student naar mij toe en vertelt haar ervaring. Ik heb nog nooit iets met veel ruimte of intonatie gezegd. Ik breng alles altijd rustig. Nu sprak ik luider en met klemtoon. Diegene die de vraag inbracht, bleek er ontroerd door. Nu al zo'n grote nieuwe ervaring over haar eigen wijze van impact.

"There are only two times in life: now and too late."
Laten we eerlijk zijn. Ik ben een beetje laat begonnen met mijn blog. Maakt niet uit. Hoop ik dan maar. Ik moest mijn plekje en gedachten over deze minor even ordenen. Ik moest het vertrouwde loslaten en me overgeven aan wat ik allemaal ga meemaken. Me laten raken door kunst. Ik ben niet perse zo iemand. Ik vind musea en kunst leuk, maar daar blijft het ook bij. De eerste week ervaarde ik dan ook als nogal heftig: veel van mijn klasgenoten laten zich oprecht (hard) raken door kunst. Ik niet. In de tweede week kwam daar verandering in. Meer mensen gaven aan dat ze te nuchter zijn voor sommige dingen. Fijn. Stukje herkenning en houvast. Ben dus toch niet de enige. Vorige week heb ik tijdens de (voorbereidende) coachingsles meer houvast gekregen en meer duidelijkheid over de minor. Dit helpt me om nu juist compleet open te staan voor alles wat we gaan doen en wat er kan gebeuren. Liever nu dan te laat.
(Op blog van student Communicatie)

Les 2: wat inspireert je werkelijk? En waar ben je op betrokken?

Ben je je bewust van wat je inspireert en hoe verhoud je je er toe dat zijn de vragen van deze coachingsessie.

Ter voorbereiding vragen we hen om bronnen mee te nemen. Een bron is iets waar ze naar terugkeren wat hen inspireert, dat kan een tekst zijn, een kunstwerk, een stukje film of muziek, een kinderboek, etc. Het past bij het muzische, bij het vertellen. Ik vraag ze divers te kiezen. Voor elke bron maken ze een A4 waarin "het citaat/beeld" wordt weergegeven met een korte toelichting.

In tweetallen verdelen de studenten zich om de bronnen met elkaar te delen. Er verschijnen boeken, catalogi, muzieknnummers, stukjes film en een paar bijbelteksten. De studenten voeren het citaatgesprek, waarin het gaat om het ontvouwen wat de bron zelf in verbinding met de student te zeggen heeft. Het is de opgave om daar bij te blijven en dat te verdiepen in plaats van te begrijpen in de zin van toe-eigenen. Onze gewoonte is om bronnen instrumenteel en metaforisch uit te leggen, ze dus te gebruiken voor iets anders dat we willen zeggen. Dat doen we nu niet. We stellen vragen over de bron, bijvoorbeeld: hoe is dit stukje film opgebouwd, wat raakt daarin? Ik wijs ze op ook op de manier van presenteren, hoe het opgehangen is, welke ruimte de bron krijgt.

Deel 2 bestaat uit het associatief een opstelling of enscenering maken van spullen die zij meegenomen hebben of die zij op school vinden. Ik noem het tafeltheater. De opdracht is om een plek te vinden in de school en daar een klein tafereel te maken met de objecten.

De titel van deze kleine installatie is de maatschappelijke vraag waar zij mee bezig zijn. Ze hoeven het niet te kunnen uitleggen.

Door met objecten een enscenering te maken ontstaat er een nieuw perspectief op de vraag die de student stelt. De objecten krijgen het podium alsof ze personages zijn in het vraagstuk van de inbrenger. Het perspectief van de objecten en van de manier hoe ze ten opzichte van elkaar neergezet zijn geven informatie over de vraag/titel van het werk.

Kortom, ze bespreken welke informatie elk object in deze scene geeft over hun maatschappelijke vraagstuk.

Het is een spannende en gekke oefening. In de plantenbak, boven op lichtbakken, in fonteintjes, maar ook gewoon op tafels en stoelen ontstaan allerlei scènes van objecten.

In tweetallen bespreken ze vervolgens met elkaar dit beeld met de gegeven titel. Er ontstaat als het ware een orakel, wat biedt dit beeld je?

Aan de hand van deze titel moesten we in tweetallen de objecten gaan omschrijven. We moesten dus eigenlijk bedenken hoe die objecten bij dit vraagstuk kon passen.

Gek genoeg kreeg de opstelling daardoor leven. Het kreeg betekenis. Ik begon uitgebreid te vertellen en merkte dat ik er een heel verhaal bij kon bedenken! En achteraf? Ik merkte dat ik trots was op mijn opstelling! Ik voelde me er helemaal tevreden over en merkte dat de objecten een bepaalde betekenis hadden gekregen. Objecten die eerst niks met me deden, raakten me nu ontzettend.

(Op blog studente Pedagogiek)

I. ter Meer: Veilig? Hoe een kleine groep in staat is veel schade aan te richten

Doel van deze coaching is om met vertrouwen te kunnen spelen met alles wat voor handen is, en te weten dat je altijd bouwt op je eigen bronnen. Dat die je veel vertellen over je manier van geraakt worden. Het spelende karakter kwam vooral in het tweede deel los.

3: Wat vertel je nog meer, zonder dat je het weet? De betekenis van beeld.

Het wezen van kunstenaarschap is anders kijken of luisteren, meer zien in beeld. Ter voorbereiding is aan de studenten gevraagd om een stapel plaatjes mee te nemen waar hun oog op valt. In deze les ordenen de studenten alle door hen zelf verzamelde plaatjes. Welke vinden zij bij elkaar horen?

Daarna lopen andere studenten de 'collages' langs. Een groep geeft feedback op vormgevingsaspecten (kleur, vlak, compositie), een andere groep associeert op verhalen die er naar boven komen (bijbelse, mythische, sprookjes).

Dit vind ik het meest behulpzame middel om tot een concept te komen. Afbeeldingen gebruiken als inspiratie om vervolgens tot een eigen beeld te komen. Ik ben opgeleid tot interieuradviseur en dit is altijd het eerste uitgangspunt dat ik neem om een impressie weergave te maken waarmee ik de klant en mezelf kan enthousiasmeren en wat een abstracte weergave is van het uiteindelijke resultaat.

In dit geval gaat hem om veel poederige kleuren, het is rustig en natuurlijk. Er zit veel herhaling in patronen, het is transparant en kleuren staan tegenover elkaar > kleurencompositie.

Als we het hebben over betekenisgeving dan wordt er over dit beeld gezegd 'kleine huis op de prairie', sereen, gaat over het verleden, het bijbelverhaal van Noach is te zien (herten, witte duif) en het gaat over het scheppingsverhaal met dieren, mensen en bloemen wat je kunt ruiken, horen, voelen, proeven en zien.

(Op blog student SPH)

Het valt me op hoe weinig de studenten waarnemen, ze zijn weinig in staat om te zien waar vormen, kleuren of compositie elkaar raken. Het kost even moeite om de opdracht te kunnen volgen. Welke overlap hebben de uitgekozen en geordende plaatjes? Het is niet kijken naar de verschillen, maar kijken naar de overeenkomsten, wat lijkt er op elkaar. Ik heb ze te wijzen op de mogelijkheden van kijken: kleur, vormen, lijnen, vlakverdeling. Ze te wijzen op overlap.

In het tweede deel van de les schildert iedereen een zo saai mogelijk schilderij. Dat is de opdracht. Wat een verrassing als mensen bloemen schilderen, vlakken in frisse kleuren. Het blijkt nog niet eens zo makkelijk te zijn. Wat is saai eigenlijk en hoe druk je dat dan uit? Nadat iedereen daarmee klaar is, krijgen ze feedback op hun werk en waarom en waar het niet saai is.

Een les over anders kijken, het valt me op hoe smal hun 'kijk-spectrum' is, er is hier veel winst en ruimte te halen. Nieuwe zienswijzen, loskomen van je eigen manier van kijken, vol oordeel over schoonheid, saaiheid, of welk ander begrip dan ook. Het helpt om met elkaar opnieuw te leren kijken, elkaar te wijzen op hoe je het ook kan zien of benaderen. Dat is het doel en de impact van deze sessie geweest.

4. Performance, of: wat ga jij doen?

Ter voorbereiding op de performance presenteert elke student zijn eerste of verder uitgewerkte ideeën aan een groep van ongeveer 8 studenten. Zij volgen het critical response process en geven elkaar 'makersfeedback'. Deze feedback methode is gericht op een proces van maken, afkomstig uit de dans. Ze richt zich in vier rondes na het tonen van het werk, -1- eerst op wat het werk met de toeschouwers gedaan heeft. -2- daarna stelt de kunstenaar zijn vragen aan het publiek. -3- daarna wisselen de rollen en krijgt het publiek de mogelijkheid zijn vragen te stellen en -4- mogelijk dit om te zetten in een advies. www.musework.nl/nl/critical-response-process

Het valt op hoe een groot deel van de studenten met schroom hun eerste ideeën vertelt. Er wordt weinig tot niets voorgedaan aan elkaar. Er wordt zelfs achter gehouden, zodat op de performance-dag zelf niet alles al verklapt is. Komt dat door het eenmalige karakter van de performance? Is het schroom? Verder valt ook op dat een groep totaal nog geen idee heeft wat hij/ zij gaat doen.

Ik realiseer mij dat we ons hier nog meer hadden kunnen richten op het makerschap en de kunst van het delen. Dat kunst veelal niet in 1 keer af is, dat je het kan oefenen, uitproberen, onderzoeken. De onderzoekende houding ontbrak in het fysieke met elkaar doen. Desondanks werd er wel hard gewerkt en meegedacht wanneer er nog geen idee was voor het slotstuk. Creatieve ideeën werden verzonnen en uitgewisseld. Door samen te werken elkaar te coachen ontstaat een verbondenheid die goed uitwerkt op de performance dag zelf. Men verbindt op ideevorming en makerschap.

5. De performances:

Een indrukwekkende dag waarop 24 mensen een performance doen van 10 minuten en er ruimte is voor feedback. We hebben de drie groepen in drie verschillende ruimtes geplaatst. Zij richten bij elke nieuwe performance de ruimte in zoals de student wil. Er ontstaat een dynamiek in de gangen waarin mensen elkaar ondersteunen en bij elkaar gaan kijken.

Een grote diversiteit aan vormen: dans, film, zelfgemaakte songs, graffittis, verhalen, aan-geklede ruimtes met stoelen en garen, foto-reportages, door de lucht vliegende vellen papier met teksten, zelfgemaakte stop-motion films, uitnodigingen aan het publiek om mee te lezen, te schilderen, te liggen, te schrijven. Van fel en staccato, confronterend, naar poëtisch en stil. Maatschappelijke vraagstukken waar het publiek mee wordt geconfronteerd, betreffen o.a. het schoonheidsideaal, vluchtelingenproblematiek, functie van reclame, gesloten geriatrische afdelingen, ziektes, gericht op de buitenwereld versus de binnenwereld. Ik was vooral getroffen door alle lef die deze niet-kunststudenten toonden. Het makerschap geactiveerd.

Impact op studenten

De diversiteit aan studenten was groot. Zij kwamen van de studies Pedagogiek, Communicatie, Leraar Basis Onderwijs, HRM, Maatschappelijk werk, Sociaal Pedagogische Hulpverlening, Journalistiek, JRN. Ik toon een aantal reacties:

Ik vond de colleges, voornamelijk de gast-colleges, oprecht interessant. De kunstenaars lieten iets van zichzelf zien, hun creatie, en ik vond het supertof om hun verhaal daarover te horen. Daar buiten had ik echter moeite om de 'kunst tot me te laten komen.' Ik wist/

weet ook niet de reden waarom ik me niet erdoor kan laten raken. Tot afgelopen maandag dan. De dingen die iedereen had gemaakt verrasten me. Ik had een soort awkward situaties verwacht, maar uiteindelijk vond ik het prachtig om van iedereen te kunnen zien wat ze hadden gemaakt, gecreëerd. Het zelf maken van iets, en dat vervolgens mij laten raken en dat uiten vond ik tof en interessant. Ik merkte dat er toch meer achter kunst zit dan dat ik eigenlijk had verwacht.

Misschien ben ik niet de actiefste geweest tijdens de minor. Mijn mening niet laten horen, niet altijd even open zijn of me willen laten raken door, maar misschien heeft dat ook te maken met een stukje onwennigheid. Voor mij is dit een soort 'eerste introductie' tot het diepere van kunst. Iets wat ik nog niet ken. Wel waar ik iets mee ga doen. (student Communicatie)

En dan de laatste lesweek van school. Bizar om te realiseren dat iets, waar je zo veel van hebt geleerd, opeens stopt.

Of eigenlijk moet ik het anders zeggen. De minor stopt, maar ik zal niet stoppen met leren.

Waarom ik dit zeg? Deze minor heeft mijn manier van denken verandert. Ik heb anders leren kijken naar de wereld om me heen en die gedachtegang wil ik vasthouden. Het is vernieuwend, interessant en je ziet veel meer dan je met het blote oog ziet.

In de laatste week waren de presentaties, of eigenlijk kan ik het beter 'performances' noemen. Als een lopende band werk werden er in drie verschillende ruimtes achter elkaar performances gegeven. (Op blog Studente Pedagogiek)

2 maart 2016

Hallo Jelle,

Fijn om samen te concluderen dat we een mooie minor gemaakt hebben. En dat we er mee doorgaan. Daar heb ik zin in.

Ik vat voor mezelf nog even samen wat we nu gezegd en opnieuw bedacht hebben:

Het is een minor over kunstenaarschap en eigen makerschap. Het veld van de kunst gebruiken we daarvoor. De titel innovatie door kunst sluit niet helemaal aan, innovatie door kunstenaarschap of eigen kunstenaarschap versterken past beter. De ervaringen van de studenten lijken daar ook goed op aan te sluiten. Het is een beweging meer naar jezelf toe, als maker. (...)

De coaching is in onze ogen heel goed gegaan, ik heb er enorm van genoten. Dat heb je wel gemerkt tijdens alle sessies. Wat was dit inspirerend werk. Wat werkte was de verrassing en de omkering. Anders kijken naar wat je maakt en ziet.

Dat was uiteindelijk zichtbaar in alle performances die we als afsluiting vroegen. Dit werkt goed inclusief het verslag er over. Dan lees je wat het nog meer gedaan heeft.

Ik wil volgende keer nog iets meer scherpere geven aan het kunstenaar zijn tijdens je performance. Dus ook over hoe eindig je je verhaal (niet met "dit was het"). Dus jij als performer van begin tot het einde. Om de link naar de praktijk te maken is het heel mooi en goed dat er ook een professionele vraag van de student meeloopt. Ik vond het prettig dat die vraag er was, dan is namelijk het maatschappelijk veld ook direct aanwezig in de lessen.

Ik dank je voor deze samenwerking en zie heel erg uit naar onze nieuwe minor in het volgende studiejaar.

groet,
Carolien